

GRANSKNINGS- RAPPORT INTERN KONTROLL 2022

Renhållningsstyrelsen

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Uppföljning av kontrollaktiviteter	4
Kommungemensamma kontrollaktiviteter	4
Nämndspecifika kontrollaktiviteter	8
Uppföljning av förbättringsåtgärder från tidigare år	12
Utvärdering av nämndens sammanvägda interna kontrollarbete	13

Sammanfattning

Renhållningsstyrelsen beslutade i december 2021 om nämndens kontrollmål avseende Intern kontroll för år 2022. Renhållningsstyrelsen beslutade om 5 egna kontrollmål förutom dessa ingår 3 kommungemensamma kontrollaktiviteter.

Rapporten är en sammanställning av de uppföljningen av kontrollaktiviteter som beslutats av Renhållningsverket som en följd av kontrollmålen (riskerna) samt de kommungemensamma kontrollaktiviteterna.

Uppföljning av kontrollaktiviteter

Kommungemensamma kontrollaktiviteter

Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Kontrollaktivitet
Att rutiner och systemstöd för hantering av konvertering och företrädesrätt enligt LAS inte är ändamålsenliga och/eller kända i organisationen vilket kan leda till bristfällig hantering av anställningar	4. Sannolik	3.Kännbar	12 	Hantering av konvertering enligt LAS och företrädesrätt enligt LAS
Att sekretessbelagd eller annan känslig information hanteras felaktigt och riskerar att röjas	3. Möjlig	3.Kännbar	9 	Kunskaper om och tillämpning av lagstiftning, rutiner och digitala kommunikationsverktyg i förhållande till offentlighet, sekretess och informationssäkerhet
Att styrdokument inte tas fram på rätt sätt och/eller inte efterlevs	3. Möjlig	3.Kännbar	9 	Framtagande av styrdokument samt säkerställande efterlevnad av beslutade styrdokument

Risk: Att rutiner och systemstöd för hantering av konvertering och företrädesrätt enligt LAS inte är ändamålsenliga och/eller kända i organisationen vilket kan leda till bristfällig hantering av anställningar.

Kontrollaktivitet: Hantering av konvertering enligt LAS och företrädesrätt enligt LAS

Beskrivning av kontrollaktivitet

Lag om anställningsskydd, förkortat LAS, är i Sverige den lag som reglerar anställningsförhållandet, bland annat vilka regler som gäller vid anställning, uppsägning och avskedande. I Lunds kommun gäller att anställningsförfarandet ska följa rutiner för hantering av konvertering enligt LAS § 5 a samt AB § 4 mom. 4. och rutin för hantering företrädesrätt enligt LAS §§ 25-27 samt AB § 35.

Om rutinerna inte följs och anställningar konverteras till tillsvidareanställningar på grund av ouppmärksamhet eller bristande rutiner kan organisationen drabbas både ekonomiskt, förtroendemässigt men det riskerar också att innebära att verksamheten innehar felaktig eller bristfällig kompetens.

Syftet med kontrollaktiviteten är att inventera hur väl Lunds kommuns rutiner följs samt hur systemstöd och andra förutsättningar bidrar till en korrekt hantering av konvertering och företrädesrätt enligt LAS enligt gällande lagstiftning.

Frågeställningar

- Hur ser kunskaper/kompetens rörande hantering av konvertering och företrädesrätt enligt LAS ut i organisationen?
- Följer organisationen rutinerna för konvertering och företrädesrätt?
- Hur ser förutsättningarna i form av exempelvis systemstöd, anvisningar, säkrande av kompetens gällande regler för LAS ut?

Metod

Enkät
Inventering

Resultat

Lunds Renhållningsverk har en etablerad rutin för uppföljning av företrädesrätt och konvertering i systemet WinLas. Varje månad tar HR-administratör ut bevakningslistor från systemet och tidsbegränsade anställdas anställningstid följs upp. Denna information delges sedan berörda chefer. På så sätt får cheferna i god tid reda på om en medarbetare närmar sig företrädesrätt eller konvertering och vad som i så fall ska ske.

Vid en granskning av konverteringslistor i intern kontrolluppföljningen kan Lunds Renhållningsverk konstatera att regelverket följs gällande varsel av tidsbegränsat anställda och huruvida de uppnått företrädesrätt eller inte. Även när det gäller medarbetare som uppnått tid för konvertering, kan Lunds Renhållningsverk konstatera att regelverket följs.

Enhetschefer har i denna uppföljning fått svara på en enkät om kunskap kring regelverket i LAS och AB för företrädesrätt och konvertering i organisationen/förvaltningen. Fyra chefer på Lunds Renhållningsverk har svarat på enkäten. 3/4 av de svarande anser att de har tillräcklig kunskap om LAS-hanteringen och hälften upplever att det finns tillräckligt mycket information på exempelvis Inloggad. Hälften anser även att det stöd de får från system och HR är tillräckligt. Lunds Renhållningsverk kan således konstatera att regelverket för företrädesrätt och konverteringar följs.

Sammanfattande bedömning

● Ej avvikelser

Risk: Att sekretessbelagd eller annan känslig information hanteras felaktigt och riskerar att röjas

Kontrollaktivitet: Kunskaper om och tillämpning av lagstiftning, rutiner och digitala kommunikationsverktyg i förhållande till offentlighet, sekretess och informations säkerhet

Beskrivning av kontrollaktivitet

I Lunds kommun hanteras stora mängder information av olika slag, alla med olika behov av skydd. Kommunen har tagit fram juridiska riktlinjer inklusive klassificering av information samt hur verksamheter och medarbetaren ska förhålla sig till hanteringen av sin information, däribland sekretessklassade uppgifter och användandet av digitala samarbetsytor.

Nya arbetssätt kombinerat med en ökad digitalisering och ständigt nya kommunikationsmöjligheter såsom införandet av Teams har medfört ett nytt beteende hos medarbetaren, både hur och var informationen kan och förväntas vara tillgänglig. I takt med ökad digitalisering och tillgängliggörandet av information ökar även kraven på att verksamheterna har kontroll över sin information och att hanteringen är laglig och följer Lunds kommuns informationshanteringskrav. Mot bakgrund av detta behöver verksamhetens och medarbetarens medvetenhet kring lagstiftning, rutiner och lämpligheten att använda digitala kommunikationsverktyg följas upp.

Syftet med granskningen är att mäta organisationens mognad och medvetenhet i hanteringen av konfidentiell/sekretessbelagd information oavsett i vilket sammanhang den förekommer.

Frågeställningar

- Hur utbredda och förankrade är organisationens kunskaper och kompetens rörande offentlighet och sekretess samt hantering av handlingar?
- Hur ser medarbetares och chefers attityder och beteenden rörande informationssäkerhet och hantering av handlingar ut?
- Hur ser organisationens förutsättningar ut för att kunna följa gällande juridiska riktlinjer och lagar om offentlighet, sekretess och hantering av allmänna handlingar?

Metod

Kartläggning
Intervju

Resultat

Granskningen av kontrollen har bestått av två delar dels en enkät som gick ut till alla förvaltningar i Lunds kommun. 4 st från LRV skulle svara på denna. En medarbetare kallades sedan till en gruppintervju.

- Hur utbredda och förankrade är organisationens kunskaper och kompetens rörande offentlighet och sekretess samt hantering av handlingar?

Alla fyra medarbetarna svarade att de kände sig trygga i att veta vad som är sekretessbelagt och ej och hur dessa handlingar ska hanteras. Ingen hanterar heller sekretessbelagda handlingar utanför de av arbetsplatsen tillhandahållna verktyg. Alla ansåg också att de fått den utbildning som behövs.

- Hur ser medarbetares och chefers attityder och beteenden rörande informationssäkerhet och hantering av handlingar ut?

- Hur ser organisationens förutsättningar ut för att kunna följa gällande juridiska riktlinjer och lagar om offentlighet, sekretess och hantering av allmänna handlingar?

Sammanfattande bedömning

● Ej avvikelser

Risk: Att styrdokument inte tas fram på rätt sätt och/eller inte efterlevs

Kontrollaktivitet: Framtagande av styrdokument samt säkerställande efterlevnad av beslutade styrdokument

Beskrivning av kontrollaktivitet

Styrdokument ska tas fram i enlighet med det av kommunfullmäktige beslutade Program för styrning (beslutat 2020-01-30). Tas dessa inte fram på rätt sätt är risken att det finns konflikter med redan gällande styrdokument samt att de inte efterlevs. Konsekvenserna kan bli en ineffektiv organisation med onödig administration samt målkonflikter och/eller målförmörkelse som kan påverka utvecklingen av verksamheten.

Syftet med kontrollaktiviteten är att utvärdera genomslaget och efterlevnaden av kommunfullmäktiges antagna program för styrning.

Frågeställningar

- Tas styrdokument fram på rätt sätt enligt det av kommunfullmäktige beslutade Program för styrning?
- Är styrdokumentet lätt tillgängliga för berörda medarbetare?
- Säkerställer förvaltningen att beslutade styrdokument implementeras?

Frågorna besvaras med hjälp av självskattning.

Metod

Kartläggning
Inventering

Resultat

Granskningen av kontrollen har bestått av två delar; dels en kontroll av om nämnden tagit fram egna styrdokument under perioden 30 juni 2021 till och med 30 juni 2022, dels en kontroll av implementeringen av åtta styrande kommunövergripande dokument som fastställt av kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige.

1. Tas styrdokument fram på rätt sätt enligt det av kommunfullmäktige beslutade Program för styrning?

Under kontrollperioden har renhållningsstyrelsen medverkat i framtagandet av ett styrdokument:

- Renhållningsordningen gällande för perioden 2022–2026

Arbetet med att ta fram dokumenten har utförts av renhållningsstyrelsen i dialog med kommunkontoret och har anpassats till andra styrande dokument enligt "Program för styrning".

Avvikelse: Ansvarsfördelningen har under framtagandet varit lite oklart speciellt i slutfasen med remissförfarande och efterföljande färdigställande för beslut i KF.

2. Är styrdokumentet lätt tillgängliga för berörda medarbetare?

De berörda medarbetarna hittar de styrande dokumenten med lite god vilja. Ibland är det dessvärre inaktuella dokument som hittas vilket kan ställa till det.

Avvikelse: För att säkerställa att de berörda medarbetarna lättare hittar dokumenten kommer renhållningsverket under hösten uppdatera sin dokumentförteckning och göra den "klickbar" för att underlätta letandet så aktuellt dokument hittas och används.

3. Säkerställer förvaltningen att beslutade styrdokument implementeras?

Förvaltningsledningen har under de senaste åren genomgått flertalet förändringar vilket försvårat granskningen då personalen är utbytt. Av de åtta kommunövergripande dokumenten har expedieringen av besluten från kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige inkommit till nämnden vid sex tillfällen. I tre av de fallen har renhållningsstyrelsen svarat på remiss och övriga skickats till renhållningsstyrelsen för kännedom.

Avvikelse: Resultatet av granskningen är att det inte är tydligt vilken beslutsnivå som ansvarar för implementeringen av de kommunövergripande styrdokument. När ett styrdokument hanterats av nämnden (oavsett om det gäller för kännedom eller för beslut av verkställighet) finns behov av att förbättra flödet för hur information fördelas vidare till berörda tjänstemän i förvaltningen.

Sammanfattande bedömning

■ Avvikelser

Nämndspecifika kontrollaktiviteter

Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Kontrollaktivitet
Risk för förorenad mark.	3. Möjlig	2.Lindrig	6 	Kontroll av förorenad mark
Risk för att farligt avfall hanteras på ett felaktigt sätt.	2. Mindre sannolik	2.Lindrig	4 	Kontroll av farligt avfall
Risk för oförtsedda kostnader på grund av otillräcklig planering/omvärldsbevakning	2. Mindre sannolik	2.Lindrig	4 	Kontroll av planering
Risk för psykosocial ohälsa på arbetsplatsen och därmed ökad sjukskrivning	3. Möjlig	3.Kännbar	9 	Analys av medarbetarenkäten
Risk för sjukfrånvaro på grund av fysiska arbetsskador	3. Möjlig	3.Kännbar	9 	Analys av anmälningar av tillbud och arbetsskador

Kontrollaktivitet: Kontroll av förorenad mark

Beskrivning av kontrollaktivitet

Kontroll av vidtagna åtgärder i samband med oljespill

Metod

Stickprov

Resultat

Intervju och uppföljning med enhetschef för gaturenhållning och kärlehet.

Hantering av chaufför vid uppkomna slangbrott har under året fungerat enligt VR 14, medarbetarna har agerat utifrån rutin samt meddelat arbetsledning och LRV verkstad för utkörning av Absol.

Sammanfattande bedömning

● Ej avvikelser

Kontrollaktivitet: Kontroll av farligt avfall

Beskrivning av kontrollaktivitet

Kontroll av hur rutiner kopplade till farligt avfall tillämpas

Metod

Stickprov

Resultat

Kontroll utförd 2022-09-30 med ansvarig chef för transporter av farligt avfall från kunder samt lagerhantering på egen anläggning.

Enligt lagkrav för dokumentation och rapportering av farligt avfall till naturvårdsverket så uppfyller vi alla krav gällande transportdokument, rapportering via ombud samt att vi har ett giltigt transporttillstånd för transport av farligt avfall inom vårt tjänsteutbud.

Farligt avfall som hanteras efter hämtning på vår anläggning uppfyller krav utifrån gällande lagstiftning.

Sammanfattande bedömning

● Ej avvikelser

Kontrollaktivitet: Kontroll av planering

Beskrivning av kontrollaktivitet

Kontroll av om oförutsedda kostnader beror på otillräcklig planering/omvärldsbevakning

Metod

Stickprov

Resultat

Kostnadsutvecklingen under 2022 har varit unik och på många sätt dramatisk i svensk ekonomisk historia. Den snabba kostnadsutvecklingen som kom i kölvattnet av

Rysslands/Ukraina krisen har påverkat såväl privatpersoner som verksamheter på ett dramatiskt sätt.

Renhållningsverket har under 2022 haft en speciell omvärldsbevakning gällande de omvärldsfaktorer som främst påverkar verksamhetens kostnader.

Renhållningsverket har löpande följt konsumentprisförändringarna, inflationsstatistik, fraktkostnadsindex, inköpschefsindex, valutakurserna för EUR/USD vs SEK, energipriserna (drivmedel biogas, el), mm. Detta har redovisats på styrelsemötena löpande.

Genomgångar med varje enskild enhetschef för att fånga upp avvikelser mot budget och vid behov diskutera åtgärder för att hantera avvikelserna har också genomförts månadsvis.

Omvärldsbevakning sker också via Sysavs tekniska delegation där renhållningsdirektör och ordförande i Styrelsen deltar. På varje sammanträde får man ta del av en mycket omfattande omvärldsbevakning gällande avfallsbranschen.

Omvärldsbevakning sker också via deltagande i Avfallsveriges olika grupper och nätverk för att snabbt kunna fånga upp saker som kan förändra Renhållningsverkets ekonomi.

Bedömningen är att omvärldsbevakningen fungerar.

Sammanfattande bedömning

● Ej avvikelser

Kontrollaktivitet: Analys av medarbetarenkäten

Beskrivning av kontrollaktivitet

Analys av medarbetarenkäten

Metod

Stickprov
Utdata från system

Resultat

Inom styrelsen har en medarbetarenkät gått ut till samtliga medarbetare två gånger under 2022. Det samlade resultatet visar på att medarbetare inom styrelsen i större utsträckning än 2021 upplever att de har en rimlig arbetsbelastning samt har möjlighet till återhämtning. Resultatet i 2022 visar på att 67% (2021: 60%) upplever att arbetsbelastningen är rimlig. Resultatet 2022 visar att 67% (2021: 61%) upplever att det finns möjlighet till återhämtning i sitt arbete. Vidare visar resultatet i medarbetarenkäten på att andelen medarbetare som uppfattar att arbetsplatsen är fri från kränkande särbehandling har sjunkit från 79% (2021) till 51% (2022). Även andelen medarbetare som uppfattar att arbetsplatsen är fri från kränkande särbehandling har sjunkit från 74% (2021) till 46% (2022).

Resultatet i medarbetarenkäten i ovan frågor har ställts i relation till sjukfrånvaro, sjukfrånvaroororsaker samt antalet inkomna ärenden kopplat till tillbud och arbetsskador under perioden. Analysen visar på att sjukfrånvaron inom styrelsen har ökat gentemot motsvarande period från 6,4% (2021) till 8,3% (2022). Vid djupare analys av

pågående/avslutade rehabiliteringsärenden inom styrelsen är sjukfrånvaron under 2022 framför allt kopplad till en ökad smittspridning av Covid-19 i samhället under inledningen av 2022 samt till fysisk icke arbetsrelaterad ohälsa. Vid analys av inkomna STELLA-anmälningar under 2022 visar resultatet på en låg andel tillbud/skador kring överbelastning kopplat till ohälsosam stress/hög arbetsbelastning.

Med utgångspunkt i resultatet i medarbetarenkäten gällande framförallt kränkande särbehandling och diskriminering samt den ökade sjukfrånvaron behöver styrelsen fortsätta arbeta förebyggande med frågorna under 2023. Även om analysen visar att den ökade sjukfrånvaron inte är kopplad till psykosocial ohälsa så visar resultatet i medarbetarenkäten på att det kan finnas en högre risk för ökade sjukskrivningar i framtiden kopplade till detta.

Sammanfattande bedömning

● Ej avvikelser

Kontrollaktivitet: Analys av anmälningar av tillbud och arbetsskador

Beskrivning av kontrollaktivitet

Sammanfattande analys

Metod

Utdata från system

Resultat

Efter analys av styrelsens totala andel inkomna STELLA-anmälningar under 2022 så visar genomgången på sex anmälda händelser där skada på arbetet har inträffat vilken lett till frånvaro som följd. Efter analys av frånvaron så har framförallt korttidsfrånvaro (1-3 dagar) varit aktuellt i dessa fall. Under 2021 är antalet skador på arbetet med frånvaro som följd nio händelser. Styrelsen har under året arbetat aktivt tillsammans med skyddsombud och HR gällande vikten av att rapportera tillbud- och arbetsskador. Den totala andelen inkomna STELLA-anmälningar under 2022 (jan-nov) var 49 st. motsvarande period 2021 var 47 st. Inkomna STELLA-anmälningar hanteras löpande i enlighet med gällande rutin.

Styrelsen arbetar med månadsvisa uppföljningar av sjukfrånvaron med varje enskild chef. I enlighet med tidigare genomförd analys avseende kontrollpunkt 2.2.4 så visar analysen på att sjukfrånvaron under 2022 framförallt kan härledas till ökad smittspridning av Covid-19 samt till fysisk icke arbetsrelaterad ohälsa.

Med utgångspunkt i framtagna risker så arbetar styrelsen med löpande uppföljning av risker i arbetet - där medicinska kontroller och rutiner avseende diverse arbetsmoment samt uppföljning av dessa sker i enlighet med arbetsmiljölagstiftning och gällande föreskrifter. Arbetet under 2023 kommer att fortsätta präglas av att skapa en god struktur och systematik för att undersöka samt följa upp framtagna risker i arbetet.

Sammanfattande bedömning

● Ej avvikelser

Uppföljning av förbättringsåtgärder från tidigare år

Efter genomförd granskning 2021 föreslogs med anledning av granskningens utfall 2021 följande åtgärder.

- Genomföra kompletterande utbildning avseende GDPR.
- Hålla 2-3 möten under 2022 där mutor, jäv och oegentligheter diskuteras med utgångspunkt i verksamhetens behov kopplade till gällande styrdokument.
- Renhållningsstyrelsen ställer sig bakom kommunens plan på en översyn av roller och ansvar inom löneområdet.

Pga många chefsbyte under året har dessa åtgärder inte blivit gjorda.

Utvärdering av nämndens sammanvägda interna kontrollarbete

Arbetet med internkontroll har fungerat sämre under 2022 pga många byte av ansvariga för internkontroll under året. Kontrollerna för 2022 är utförda men inte de tre åtgärderna som föreslogs efter granskning 2021.

- Genomföra kompletterande utbildning avseende GDPR.
- Hålla 2-3 möten under 2022 där mutor, jäv och oegentligheter diskuteras med utgångspunkt i verksamhetens behov kopplade till gällande styrdokument.
- Renhållningsstyrelsen ställer sig bakom kommunens plan på en översyn av roller och ansvar inom löneområdet.

.

Renhållningsstyrelsens kontrollmiljö innehåller kontrollmoment inom riskområdena:

- miljörisker,
- arbetsmiljörisker,
- finansiella risker,
- informationsrisker,
- processer och rutiner.

Kontrollaktiviteterna varierar mellan stickprov, enkäter, kontroll av dokument och kontroller i IT-miljö.

Efter genomförd granskning föreslås med anledning av granskningens utfall följande åtgärder och att dessa förs in i verksamhetsplanen för 2023.

- När ett styrdokument hanterats av nämnden (oavsett om det gäller för kännedom eller för beslut av verkställighet) finns behov av att förbättra flödet för hur information fördelas vidare till berörda tjänstemän i förvaltningen.
- Ett digert arbete med att ta fram en bruttolista på risker är gjort sedan tidigare denna arbetas igenom. Arbetet med att utveckla riskbedömningen så att den blir en del av Renhållningsverkets verksamhetsplaneringsprocess bör utvecklas. Detta bör arbetas med under 2023. Målet bör vara att internkontrollarbetet blir en integrerad del i verksamhetsstyrningen på Renhållningsverket.